

СТАНОВИЩЕ

за

докторската теза **„Интерактивните методи в часовете по „Философия“ за развитие на емоционалната интелигентност у учениците“** на Ива Йорданова Дойнова, докторант в катедра „Логика, етика, естетика“ на ФФ в СУ „Св. Климент Охридски“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3. Философия (Философия на културата, политиката, правото и икономиката – Философия в средните училища).

Становището е изготвено от: **доц. д-р Ясен Захариев, Нов Български Университет**

Дисертационният труд „Интерактивните методи в часовете по философия за развитие на емоционалната интелигентност у учениците“ на Ива Йорданова Дойнова се състои от 243 страници на български език и включва увод, три основни глави, заключение, библиография, справка за публикации и над 60 страници приложения. Кандидатката е докторант в катедра „Логика, етика и естетика“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а дисертацията е разработена под научното ръководство на доц. д-р Анна Бешкова.

Изследването се занимава с актуален и нарастващ по значение проблем в областта на образованието, а именно как интерактивните методи в часовете не само по философия допринасят за развитието на емоционалната интелигентност у учениците. Темата е значима както от теоретична, така и от практическа гледна точка. Тя се вписва добре в съвременните образователни дискурси, насочени към социално-емоционалното развитие на децата и

ролята на философията в изграждането на личността. В дисертацията се защитава тезата, че философията има значителен потенциал да развива не само критическото и теоретичното мислене, но и емоционалната интелигентност, ако нейното преподаване следва определена методология. Фокусът върху интерактивните методи на преподаване е и основната тема на дисертацията. В този смисъл заглавието на дисертационния труд точно отразява неговото съдържание.

Изследването е структурирано около анализ на интерактивните педагогически подходи, като акцентът е поставен върху дискуссионното обучение, експерименталните дейности и ролевите игри, които не само подпомагат разбирането на философските идеи и понятия, но и насърчават тяхното прилагане в реални социални и емоционални условия. Авторката успява да демонстрира в дисертацията си, че емоционалната интелигентност е от голямо значение за академичния и личностния напредък на учениците, тъй като включва в себе си решаващи за живота умения и нагласи като например управлението на емоциите, развитието на емпатията и изграждането на междуличностни отношения. Този подход съответства на модерните образователни тенденции, при които емоционалната интелигентност неизменно присъства в широкото ветрило от различни видове компетентности. В цялата първа глава от изследването се разглеждат в детайли видовете класификации и теоретичните рамки, свързани с тяхното именуване, подреждане и дефиниране.

Целта на изследването е заявена в автореферата, а именно „да докаже влиянието на интерактивните методи, прилагани в часовете по „Философия“ върху формирането и развитието на емоционална интелигентност у учениците в средното училище“. Тази цел е формулирана и в дисертацията, но едва в началото на трета глава, което е недостатък, тъй

като така първите две глави са лишени от експлицитно обосноваване. Така или иначе в дисертацията са обособени няколко основни изследователски проблема, сред които теоретичен преглед на емоционалната интелигентност и интерактивната педагогика, сравнителен анализ на различни методи на преподаване, емпирично проучване на тяхното въздействие и разработване на практически насоки за преподаватели. Изследването логично върви от теоретичните положения към емпиричната им демонстрация, което донякъде може да оправдае липсата на ясно очертаните цели още в началото на дисертационния труд.

Методологията на изследването е подбрана адекватно, като включва общ исторически и тематичен преглед в обзорните части. В емпиричната част на изследването са приложени качествени и количествени методи. Теоретичната част осигурява сравнителен анализ на различни педагогически модели и философски концепции за образованието, докато емпиричното изследване включва анкетни проучвания, класни експерименти и качествени оценки на ангажираността и развитието на учениците. Проведеното изследване сред 85 ученици от 8. клас на професионалната гимназия по туризъм „Пенчо Семов“ в Габрово дава представа за въздействието на интерактивните уроци по философия върху емоционалната интелигентност, като използва съчетание от самооценъчни въпросници, наблюдения от преподаватели и структурирани интервюта. Систематичното представяне на събраните данни и тяхната интерпретация правят изводите от изследването достоверни и приложими. Наблюдаваните и анкетирани ученици са твърде малко, за да представляват представителна извадка, но за целите на докторската теза те са достатъчни.

Дисертационният труд има два значими приноса. Първият е свързан с обзорната част в първите две глави, които представят много добре съвременните педагогически конвенции и дискусии за компетентностите, методите и задачите в процеса на обучение.

Демонстрирано е ясно и в контекст, че в съвременната епоха не е възможно да се мисли училищното образование без активното участие на учениците в процеса на учене. Тази образователна парадигма, която води своето начало още от трудовете на Джон Дюи в края на 19 в. днес изглежда без алтернатива. Развитието ѝ е ускорено в дигиталната епоха от непрестанно развиващите се технологии, което също е предмет на анализ в дисертацията.

Вторият принос на дисертационния труд е неговата практическа приложимост и емпиричната част, която показва конкретно измерими резултати, представени в третата глава. Проучването предлага конкретни педагогически модели с ясна методологична рамка за учители, които искат да развиват емоционалната интелигентност на учениците си. В предложените методи, като ролеви игри, философски дебати и водене на рефлексивни дневници, се вижда новаторски подход. Дисертацията също така анализира предизвикателствата, свързани с внедряването на тези методи, като разглежда учебната програма, подготовката на преподавателите и реакцията на учениците. Всичко това, представено и анализирано систематично в контекста на една конкретна гимназия, придава на изследването емпирична достоверност. Събраните в приложенията дневник, различни задачи и дейности също така подчертават практическата стойност на дисертацията.

Авторефератът е с обем от 47 страници и той е изготвен точно, като вярно синтезира съдържанието на дисертацията. Накрая на автореферата по стандарт са представени списък с приносните моменти, авторски публикации и библиографията към дисертацията.

Нямам съвместни публикации с авторката на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд отговаря на изискванията за придобиването на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 2.3 Философия.

С оглед на качеството на изследването, неговата научна и практическа стойност, както и на оригиналния принос към областта, подкрепям и гласувам „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Ива Йорданова Дойнова.